

ACC. N:R M. 12822: 1-4. folleskoll.

Landskap: Småland Upptecknare: B. O. Bondesson, Lesjöfors
Härad: L. Möre Berättare: Erik Larsson, Strängnäs
Socken: Torsås Berättarens yrke: f. d. nämndeman
Uppteckningsår: 1953 Född år i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Draken och Juren. s. 1-4.
(ej rön på f. l.)

Lu F 93.

Skriv endast på denna sida

Brev!

ACC. N:R M. 12822.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

DRAKEN OCH TJUREN! .

Luf 93

Nedanstående som handlar endast om en drake
är hämtat från gården Strömsberg i Torsås socken.
Händelsen utspelades under förr/a århundradets förs-
ta hälft.

DRAKEN OCH TJUREN

I Danmark berättas en sägen med följande innehåll:

En lindorm eller drake har lagt sig kring en byggnad, så att ingen kan komma in i den. Försök att döda odjuret misslyckas. En tjurkalv uppfödes då på ett speciellt sätt och sändes vid en viss ålder att kämpa mot lindormen. Lindormen dödas men även hans baneman dör.

Har Ni hört någon liknande sägen? Skriv i så fall ned den precis som den berättats!

Av särskild vikt är att få följande frågor besvarade i den mån uppgifter härom lämnats i sägnen såsom Ni hört den:

Kring vilken slags byggnad låg lindormen? - Vilka försökte döda den men misslyckades? - Vem dödade den till slut? - Om det var en tjur, uppföddes då denne på ett särskilt sätt? Vilket? - Hur dödades draken? - På vad sätt omkom drakdödaren?

Vi är intresserade av alla sägner som omtala hur en drake, som lagt sig kring en byggnad dödades av en tjur eller av en människa.

Vår frågelista gäller endast denna sägentyp. Vi önska därför ej få som svar andra sägner om drakar och tjurar än just denna.

April 1953.

ACC. N:R M. 12822:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om man reser från Vissefjärda mot Bergkvara hamnplats vid Kalmar sund och färdas över Gullabo och Torsås, tar man av åt höger vid Gullaboås gamla marknadsplats och fortsätter mot Blekinge 4 á 5 km. Man kommer då fram till byn Strömsberg, vilket förr kallades Labbekulla, och av folckhumorn döptes om till Blåkulla. Detta var ett vanhedrande namn för en hedderlig bygd, varför namnet ändrades i mitten på förra århundradet till det nuvarande. Det skedde på en samfälld begäran från byns befolkning. Har man så tur att träffa någon äldre person, som är född och uppfödd i byn och känner till traditioner om bygden och folket kan man få reda på många intressanta tilldragelser, som timat i en gångens tid. Hela gränstrakten inom såväl Torsås som Gullabo är rik på gamla minnen och berättelser om överfall och strider med rövarhopar, som från Blekinge ^{trängde in över gränsen} under den tid danska riket bildade gräns mot Småland. För några år sedan kunde f.d. nämndemannen Erik Larsson i Strömsberg berätta en del gamla historier om bygden och bl.a. om en drake, som låg och vaktade en skatt gömd i en grop långt inne i skogen. Under orostider, då folket fruktade för överfall och rån brukade man gömma sina penningar och andra värdeföremål genom att gräva dem i jorden på något ställe, som endast ägaren själv kände till.

ACC. N:R **M. 12822: 2.**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Efter någon tid, om skatten fick ligga kvar i sitt gömsle, lade sig en drake över ~~den~~ och vaktade den som sin egendom. Då kunde den inte tas tillbaka utan vidare, och den ursprunglige ägaren hade dött, och ingen visste vad skatten var gömd. Blott en sak kände man till och var övertygad om. En skatt var gömd och ägaren borta eller död, och ingen hade reda på vart han gömde sina äodelar. Det kunde även hända att värdesakerna gömdes i stor hast och att man sedan inte kunde ta reda på gömstället såsom fallet var med en stöldliga, kallad Karlsarna, vilken ppererade i denna trakt under 1800-talet och gömde tjuvgodset vid ett brovalv, som sedermera inte kunde fås reda på.

Vem som gömt skatten i Strömsbergs utmark är inte bekant, men ~~man~~ visste, att ^{en} gång i svunnen tid hade värdesaker blivit gömda långt borta i skogen, och de hade aldrig kunnat tillrättascaffas. Man hade både hört och sett egendomliga händelser i närheten av den plats, där man trodde skatten vara gömd.

Så en påskdagsmorgon skedde upptäckten. Det var en person kunnig i konsten att ta reda på dolda skatter. Han smög sig iväg redan på förnatten, medan det ännu var mörkt till den plats, där han trodde sig kunna finna den förborgade skatten. Men att ge sig ut på ett så vådligt äventyr utan att vara för-

ACC. Nr M. 12822:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sedd med hemliga skyddsmedel, det kunde eller vågade ingen, som var rädd om livet. Ty det kunde gälla sista resan, om man hade otur. Dessutom måste vapnet med vilket draken skulle angripas vara försett med trolltyg. Hade man en bössa för att skjuta draken, måste själva stocken ha vissa trollmedel gömda i sig.

Den som gick till angrepp mot draken i Strömsbergs utmark hade ett stycke vågastål i fickan. Det kunde vara en avbruten fil, kniv, nål e. d. jämte vitlök och en levande tupp. Bösskolven hade försetts invändigt med stinkomsten, vitlök och ormben. Så utrustad kunde man utan fruktan möta och uppta striden och besegra den gruvligaste drake och riskfritt tillägna sig den skatt han vaktade. Om man alltså hade den utrustning som fordrades så kunde man dock inte ge sig i kast med en drake när som helst med tanke på att nå målet. För att lyckas måste man företaga den vådliga expeditionen en påskdagsmorgon, och med stor försiktighet nalkas det ställe, där man trodde sig kunna finna skatten och den vaktande draken.

I själva soluppgången var vår man framme vid det ställe, där skatten skulle finnas gömd. Han fick då till sin förskräckelse se draken ligga och vila över skatten, och med ett välriktat skott dödade han den, och i själva dödsryckningen for draken genom ett levande väsen, som vid tillfället utgjordes av tuppen.

ACC. N:R M. 12822: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Då draken var försvunnen kröp mannen fram till platsen och fann där en kopparkittel full med kopparmynt nergrävd i jorden. Han tog kittel och mynt med sig hem. Det var gamla plåtar från 1700-talet och äldre i olika valörer. Han sålde mynten till olika personer på skilda platser, och han förvandlade hittgodset till gångbar valuta. Under förra århundradets senare decennier kunde plåtar från denna skatt uppvisas i Bidalite några kilometer från Strömsberg. Själva platsen där draken övrumplades kan visas ännu idag. Det är en håla i marken långt inne i skogen. Den är till formen rund och har en diameter av 7 á 8 dm. och djupet omkring $\frac{1}{2}$ m. Att den efter så lång tid inte har fyllts igen kan beropå att växtligheten inte är så stor där och att man för övrigt sökt bevara den i sitt ursprungliga skick. Dessutom är den skyddad av stenhällar till en viss del.

Tron på drakar, spöken, tomtar och troll har levt kvar i denna trakt till långt in i nutiden. Det har till stor del sin förklaring i traktens isolerade läge, dit upplysning och friare tänkesätt nått först under de senare decennierna. Ännu finnes en del gamla sägner och historier från dackefejden och snapphanetiden, då tjuvar och stigmän hade sitt tillhåll här, att berätta. Offerkastar och varpor kan utpekas på flera platser, där mord, dråp och olyckor med dödlig utgång timat.